

ПРИЛОЖЕНИЕ 3.2.1.

Забрани и норми по ползване на ресурсите, валидни за НПР, които са въведени с друга нормативна уредба – ЗЛОД, ЗРАК, ЗЛР и др. и за които не се въвеждат допълнителни рестрикции с настоящия План

ЗАКОН ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ (Обн. ДВ. бр.29 от 7 Април 2000г., изм. ДВ. бр.23 от 1 Март 2002г., изм. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.94 от 16 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.28 от 5 Април 2011г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г. изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.)

ЗЛР урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки. Чл.37 на ЗЛР предвижда, че за определяне на количеството на лечебните растения в позволените за ползване директорът на националния парк отчита предвижданията на Плана за управление, включително когато е в проектна фаза. Когато ПУ не е влязъл в сила размерът на разрешеното количество се определя от директора на НП.

Съгласно чл. 55. На ЗЛР раздел "Лечебни растения" в ПУ съдържа:

1. описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите;
2. анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите;
3. приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове;
4. избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях;
5. предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен.

В ПУ с предимство се включват разпространените в района видове лечебни растения - обект на стопанско ползване, както и лечебни растения под специален режим на опазване и ползване или представляващи интерес по причини от природозащитен или научен характер.

ЗАКОН ЗА ЛОВА И ОПАЗВАНЕ НА ДИВЕЧА (Обн. ДВ. бр.78 от 26 Септември 2000г., изм. ДВ. бр.26 от 20 Март 2001г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., изм. ДВ. бр.79 от 16 Август 2002г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.67 от 29 Юли 2008г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.91 от 21 Октомври 2008г., изм. ДВ. бр.6 от 23 Януари 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.92 от 20 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.73 от 17 Септември 2010г., изм. ДВ. бр.89 от 12 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г., изм. ДВ. бр.77 от 4 Октомври 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 7 Август 2012г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.62 от 12 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.60 от 7 Август 2015г.)

Законът урежда отношенията, свързани със собствеността, опазването и стопанисването на дивеча, организацията на ловното стопанство, правото на лов и търговията с дивеч и дивечови продукти.

Чл. 7 на ЗЛОД определя, че ловната площ на страната се разпределя на ловностопански райони независимо от фондовите граници и собствеността върху земите, горите и водните площи, и че не се обособяват ловностопански райони върху природни резервати. В неговата ал. 3 се посочва, че в защитените територии стопанисването на дивеча се извършва съгласно техния режим и план за управление.

Чл. 40. (1) За запазване на екологичното равновесие и устойчиво развитие на популациите при доказана необходимост се регулира числеността на някои видове дивеч при условия и по ред, определени с правилника за прилагането на закона.

(2) Подивелите и скитащи кучета и котки в ловностопанските райони се унищожават.

Чл. 43 на ЗЛОД разпорежда, че ползването на дивеча се осъществява чрез ловуване. Ловуване е убиване, улавяне, преследване и нараняване на дивеч, както и вземане, пренасяне, укриване, съхраняване, обработване, превозване на намерен, ранен и убит дивеч или на разпознаваеми части от него, събиране и вземане на яйца от птици - обект на лов. Ловуване е и престой или движение на лица извън населените места със:

1. извадено от калъф и сглобено ловно оръжие, независимо дали е заредено или не;
2. стъпни капани, примки с метално въже и електрически звуковъзпроизвеждащи прибори за привличане на дивеча.

Лицата, намерили и взели паднали дивечови рога, ги предават в държавните горски стопанства или в ловните стопанства, като могат да ги придобият след заплащане на такса по тарифа, определена от Министерския съвет, разпорежда чл. 63

В чл. 65 се посочва, че при ловуване се забранява използването на следните средства и методи:

1. огнестрелни оръжия, неотговарящи на изискванията на чл. 56, ал. 1 и 2 и арбалети;
2. капани, примки и мрежи, лепила и ями (трапове), ако се прилагат за неизбирателен лов или за убиване;
3. отровни или упойващи вещества, както и стръв с такива вещества;
4. електрически звуковъзпроизвеждащи устройства и изкуствени източници на светлина, както и приспособления за осветяване на целта;
5. огледала и други заслепяващи предмети;
6. електрически уреди, способни да убиват или да зашеметяват;
7. живи животни, използвани като примамка, както и слепи или осакатени;
8. експлозиви, обгазяване или опушване;
9. приспособления за нощна стрелба, съдържащи електронен преобразувател или увеличител на образа;
10. моторни превозни средства;
11. летателни средства;
12. ловни соколи и други грабливи птици, независимо от вида и произхода им, както и ловни хрътки;
13. моторни плавателни съдове, които се движат със скорост над 5 км/час, а в Черно море - над 18 км/час;
14. огнестрелни оръжия с монтирани заглушители;
15. сачми с диаметър над 6 мм при провеждането на групов лов на дива свиня с гладкоцевно оръжие; при провеждането на групов лов на дива свиня с гладкоцевно оръжие се разрешава употребата само на боеприпаси тип "куршум".

С чл. 64а на ЗЛОД се забранява препарирането, притежаването, излагането на публични места, пренасянето, превозването, изнасянето зад граница, продажбата, дарението или замяната на дивеч, дивечови продукти и ловни трофеи, без документи за произход.

Съгласно, чл. 67 ал.4 служителите по охрана на защитените територии - изключителна държавна собственост имат правата и задълженията да:

1. охраняват дивеча и рибата;

2. следят спазването на режима за стопаниисване и ползване на дивеча;
3. следят състоянието на дивеча и изпълнението на ловностопанските мероприятия в поверените им участъци;
4. проверяват всички документи за лов и риболов;
5. извършват проверки на личния багаж на ловуващите лица;
6. съставят актове за констатирани нарушения по този закон;
7. задържат вещите - предмет на нарушението, както и вещите, послужили за неговото извършване;
8. следят за спазването на противопожарните правила;
9. опазват специализираната фуражна база, изградените ловностопански съоръжения, сгради и други обекти в поверените им охранителни участъци;
10. следят за опазването на сватбовищата и токовищата;
11. следят за щети, нанесени от и на дивеча;
12. регулират числеността на хищниците, подивелите и скитащите кучета и котки;
13. охраняват защитените животински видове.

ЗАКОН ЗА РИБАРСТВОТО И АКВАКУЛТУРИТЕ(Обн. ДВ. бр.41 от 24 Април 2001г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.82 от 10 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.96 от 28 Ноември 2006г., изм. ДВ. бр.108 от 29 Декември 2006г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.71 от 12 Август 2008г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2009г., изм. ДВ. бр.32 от 28 Април 2009г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.61 от 6 Август 2010г., изм. ДВ. бр.73 от 17 Септември 2010г., изм. ДВ. бр.8 от 25 Януари 2011г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 3 Август 2012г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 21 Декември 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. ДВ. бр.107 от 24 Декември 2014г., изм. ДВ. бр.12 от 13 Февруари 2015г.)

С този закон се уреждат отношенията, свързани със собствеността, организацията, управлението, ползването и опазването на рибните ресурси във водите на Република България, търговията с риба и други водни организми. Законът регламентира, че риболовът се организира и провежда по начин, който не пречатства естественото възпроизводство на рибните ресурси и техните миграционни пътища, не застрашава устойчивото развитие на техните запаси и благоприятства опазването на биоразнообразието. Риболовът в рибностопанските обекти, които са в границите на защитените територии, обявени по ЗЗТ, се извършва съгласно плана за управление на съответната територия и установения за нея режим.

Закона в своя чл. 24. определя, че лицата, упражняващи любителски риболов, са длъжни:

- да използват 2 броя въдици (пръчки) с монтирани до 2 броя куки (единични или двойни) при риболов в реките, старите речни корита, крайморските, крайдунавските и вътрешните езера и блата;
- да записват улова от всеки риболовен излет по видове и количество (в килограми и бройки) в билетите за любителски риболов;
- да носят по време на риболовен излет билетите за любителски риболов и да ги представят на контролните органи при поискване.

След едномесечен риболовен излет, при осъществяване на риболов в събота, неделя и на празнични дни риболовците запазват за себе си до 2 кг пъстървови риби, но не повече от 6 бройки. В делнични дни риболовците са длъжни да пускат обратно всяка уловена пъстървова риба. За всички останали видове риба риболовците запазват до 3 кг, с изключение на единичен екземпляр с по-голямо тегло. В случаите на улов на жаби и раци задържат до 50 екземпляра. В случай на улов на количество, по-голямо от определеното, уловените екземпляри се връщат незабавно във водата независимо от

състоянието им. Уловената риба и другите водни организми по ал. 3 не могат да бъдат предмет на покупко-продажба.

Този член, допълнително разпорежда, че:

- Любителският риболов се разрешава само през светлата част на денонощието през всички дни на седмицата, извън периода на забраната по чл. 32, ал. 1.
- Редът, условията и водните обекти, в които се разрешава любителски риболов през тъмната част на денонощието, се определят със заповед на министъра на земеделието и храните.
- При извършване на любителски риболов, организиран от сдруженията по чл. 11 в обекти, в които им е възложено управлението на рибните ресурси по реда на чл. 15а, лицата трябва да притежават билет за любителски риболов.
- Забранява се любителски риболов на квотиран вид риба.

Чл. 32. на ЗРАК разпорежда, че във естествени води и в естествените и изкуствени водни обекти се забранява уловът на риба и други водни организми през периода на тяхното размножаване съгласно приложение № 1 на закона. Забраната не се отнася за улова на риба и други водни организми във водни обекти, определени със заповед на министъра на земеделието и храните, съгласувана с министъра на околната среда и водите, по предложение на изпълнителния директор на ИАРА, в които се разрешава любителски риболов и в периода на забраната. При нетипични промени в климатичните условия, засягащи развитието на рибните ресурси, министърът на земеделието и храните съгласувано с министъра на околната среда и водите по предложение на изпълнителния директор на ИАРА променя със заповед началната дата, крайната дата или увеличава сроковете на забраната по приложение № 1 с до 30 дни. В случаите на прилов по време на забраната уловените екземпляри се връщат незабавно във водата независимо от тяхното състояние. В периода на забраната не се допуска пренасянето, превозването и продажбата на риба и други водни организми в живо, пряко и охладено състояние. Забраната за пренасяне и превозване на риба и други водни организми не се отнася за случаите на улов на риба и други водни организми с научноизследователски цели.

С чл. 34. се забранява се любителският риболов в реките, когато количеството вода в тях е под минимално допустимия отток, определен съгласно методика на министъра на околната среда и водите. Тази забраната се налага със заповед на изпълнителния директор на ИАРА по предложение на ръководителя на съответното териториално звено на ИАРА, съгласувано със съответната басейнова дирекция на Министерството на околната среда и водите.

С ЗРАК (Чл. 35. (1) се забранява се стопанският и любителският риболов със следните уреди, средства, принадлежности и приспособления:

1. взривни материали, отровни и упойващи вещества;
2. електрически ток и технически устройства и съоръжения за улов с електрически ток и лъчения;
3. дънни тралиращи и драгиращи средства с изключение на бийм трал;
4. огнестрелно оръжие;
5. харпун;
6. кърмаци;
7. маломерни мрежени уреди тип "парашут".

Същият член разпорежда, че любителският риболов се извършва само с 2 броя въдици (пръчки) с монтирани до 2 броя куки (единични или двойни) за териториите на вътрешните реки. Допуска се електрически ток и технически устройства и съоръжения за улов с електрически ток и лъчения и дънни тралиращи и драгиращи средства с изключение на бийм трал да могат да се използват за провеждане на научни

изследвания с разрешение на министъра на земеделието и храните при условията и по реда на издаване на разрешителното за научноизследователски цели.

Чл. 38 на законът забранява уловът, пренасянето, превозването и продажбата на риба и други водни организми с размери, по-малки от минимално допустимите, съгласно приложение № 2 на закона. При улов на индивиди с по-малки размери от посочените в приложение № 2 те трябва да се връщат незабавно във водата независимо от състоянието им. Забраната за улов, пренасяне и превозване на риба и други водни организми с размери, по-малки от допустимите съгласно приложение № 2, не се отнася за случаите на улов на риба и други водни организми с научноизследователски цели.

Уловените риби и други водни организми се измерват, както следва:

1. за рибите се измерва цялата дължина на тялото (TL) в сантиметри от началото на главата до края на опашната перка, както е показано на схемите от № 1 до № 4 към приложение № 2;
2. размерът на раците се измерва по цялата дължина на тялото (TL) в сантиметри от средата на очите до края на опашния плавник съгласно схема № 5 към приложение № 2;
3. размерът на мидите се измерва по цялата най-голяма дължина на черупката съгласно схема № 6 към приложение № 2;
4. жабите се измерват в грамове.

НАРЕДБА № 2 ОТ 20 ЯНУАРИ 2004 Г. ЗА ПРАВИЛАТА И ИЗИСКВАНИЯТА ЗА СЪБИРАНЕ НА БИЛКИ И ГЕНЕТИЧЕН МАТЕРИАЛ ОТ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ (Обн. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2004г.)

С тази наредба се уреждат правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, включително начините, инструментите, хигиенните изисквания при събирането, с оглед природосъобразно и устойчиво ползване на ресурсите им.

С нея (чл. 4) с цел опазване естествените находища на лечебните растения се задължават да се спазват следните изисквания:

1. при събиране на надземни растителни части не се допуска изкореняване на растенията;
2. цветовете, плодовете и семената се събират, без да се увреждат другите части на растенията;
3. оставят се част от най-добрите екземпляри за естествено семенно размножаване;
4. при наличие на узрели плодове и семена те се разпръскват за подпомагане на естественото семенно размножаване;
5. повторно събиране на билки от определен район или находище се извършва след възстановяване на популацията;
6. не се събират билки от млади, недобре развити или увредени лечебни растения.

Съгласно чл. 5 не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи следните стойности, определени като процент от наличните в находището запаси:

1. за корени, коренища, грудки и луковици от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (вълча ябълка обикновена, глухарче обикновено, гръмотрън бодлив, девисил, лапад алпийски, оман чер, орлова папрат, прозорче горско, теменуга миризлива, чемерика лобелиева, чобанка хибридна и др.) - до 70%;
2. за корени, коренища, грудки и луковици от видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (божур червен, здравец

обикновен, змирянник петнист, иглика лечебна, мъжка папрат, орехче ливадно, орехче обикновено, ранилист лечебен, сладка папрат обикновена и др. - до 40%;

3. за кори, листни и стъблени пъпки (бреза обикновена, бор, върба бяла, дъб летен, леска обикновена и др.) - до 40%;

4. за листа (бреза обикновена, живовлек голям, живовлек ланцетовиден, коприва, леска обикновена, малина, смрадлика и др.) - до 70%;

5. за стръкове (великденче лечебно, звъника лечебна, иглика лечебна, камшик лечебен, коприва, мащерка, напръстник вълнест, подъбиче обикновено, равнец хилядолистен, ранилист лечебен, риган обикновен, тлъстига лютива, шапиче и др.) - до 70%;

6. за цветни пъпки, цветовете, съцветията и цветни кошнички, плодове и семена (боровинка червена и черна, бъз черен, глог червен, драка, зърнеш, иглика лечебна, лайка, липа - дребнолистна, едролистна, сребролистна, лопен гъстоцветен, мразовец есенен, орехче ливадно, офика, подбел, шипка и др.) - до 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

Чл. 6 определя, че експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите. Продължителност на периода за възстановяване:

1. при събиране на корени и коренища от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (гръмотрън бодлив, копитник, коприва, лапад алпийски, прозорче горско, решетка безстъблена, теменуга миризлива, чемерика лобелиева, чобанка хибридна, чувен и др.) - 2 години;
2. при събиране на корени и коренища от видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия (дива тиква, здравец обикновен, иглика лечебна, лудо биле, мъжка папрат, орехче обикновено, сладка папрат и др.) - 3 години;
3. при събиране на грудки (божур червен, змирянник петнист, орехче ливадно) - 2 години;
4. при събиране на листа (боровинка черна и червена, лудо биле, малина, медуница лечебна, подбел, смрадлика, чемерика лобелиева и др.) - 1 година;
5. при събиране на стръкове от видове, които трудно възстановяват ресурсите си (горичвет пролетен, иглика лечебна, тинтява горска, тлъстига лютива и др.) - 4 години;
6. при събиране на съцветията от иглика лечебна и лопен гъстоцветен - 2 години;
7. плодове и семена от есенен минзухар и зърнеш - 2 години.

Не е необходим период за възстановяване при събиране на следните билки:

1. коренища от вълча ябълка обикновена, коприва, орлова папрат, репей и тряскот;
2. стръкове от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (ветрогон полски, великденче лечебно, вратига, дяволска уста обикновена, звъника лечебна, змийско мляко, коприва, кучешко грозде черно, пчелинок обикновен, равнец хилядолистен и др.);
3. цветни пъпки, цветовете и съцветията (бъз черен, глог червен, лайка, липа - дребнолистна, едролистна и сребролистна, подбел, равнец хилядолистен, слез горски и др.);
4. плодове и семена с изключение на есенен минзухар и зърнеш.

С чл. 7 се посочва, че билките се събират в различен период/фаза от вегетацията на растенията, както следва:

1. подземни органи (корени, коренища, грудки и луковици) - през есента или рано през пролетта преди вегетацията на растенията;
2. кори - през пролетта във фаза на най-усилено сокодвижение (март - май);
3. листни и стъблени пъпки - през пролетта (март - април), преди да се развият;
4. борови връхчета - рано през пролетта, преди вегетацията;
5. листа - преди цъфтежа (коприва, маточина, мента, момина сълза), по време на цъфтежа (боровинка черна и червена, блян черен, живовлек голям и ланцетовиден, лудо биле, слез горски, смрадлика) или след цъфтежа (бреза обикновена, глог червен и черен, глухарче обикновено, липа, медуница лечебна, подбел и др.);
6. стръкове - в началото на цъфтежа или по време на пълен цъфтеж преди плодообразуване; допуска се събирането на стръкове с млади плодове, когато

растението цъфти продължително време, като едновременно образува и плодове (боянка разклонена, овчарска торбичка обикновена, росопас лечебен и др.);

7. цветни пъпки - непосредствено преди разцъфтяването им (пелин сантонинов);

8. цветове и съцветия - в началото на цъфтежа или при пълен цъфтеж;

9. месести плодове (боровинка черна и червена, бъз черен, касис, киселица, къпина полска, малина, офика, шипка, ягода горска и др.) - след пълното им узряване;

10. сухи плодове от сенникоцветни - непосредствено преди пълното им узряване;

11. семена - непосредствено преди пълното им узряване.

Чл. 8. Регламентира следните изключения от горепосочените изискванията за следните билки:

1. коренища от мъжка папрат се събират в края на лятото след пълното развитие на листата;

2. листа от мечо грозде се събират през септември - октомври след узряване на плодовете;

3. цветни кошнички от сложноцветни и стръкове от златна пръчица се събират в началото на цъфтежа преди пълното им разцъфтяване;

4. лъжливи плодове (галбули) от хвойна синя и червена се събират на втората година след образуването им преди тяхното омекване;

5. семена от минзухар есенен се събират през юни - юли на следващата година след цъфтежа непосредствено преди пълното им узряване.

С чл. 9 се определят начините за събиране на билки:

1. подземните органи се изкопават, измиват се бързо със студена вода, при необходимост се обелват и нарязват на късове;

2. кори се събират, като се правят напречни и надлъжни нарязи и кората се отделя от дървесината;

3. листни и стъблени пъпки се събират чрез отрязване на цели клонки и последващо отделяне на билката;

4. листа се събират по следния начин:

а) едри листа (бреза обикновена, блян черен, живовлек голям и ланцетовиден, лудо биле, напръстник вълнест, подбел, татул и др.) се събират, с дръжки или без дръжки, от розетките, стъблата или клонките;

б) листа от коприва, маточина и мента се събират чрез отрязване на целите облистени стъбла и последващо отделяне на листата;

в) дребни листа (боровинка червена и синя, мечо грозде) се събират, като се отрязват целите облистени клонки и листата се отделят след изсушаването им;

5. стръкове се събират по следния начин в зависимост от височината на растенията:

а) стръкове от едри тревисти растения (вратига, върбинка лечебна, дяволска уста, кантарион жълт, пелин бял, пчелинок обикновен, равнец хилядолистен, ранилист лечебен и др.) - отрязват се горните облистени части на 20 - 30 см от върха, при основните листа и облистените издънки;

б) стръкове от дребни тревисти растения и полухрасти (великденче лечебно, машерка, очанка обикновена, подъбиче бяло и обикновено, шапиче и др.) - отрязва се цялата надземна част;

в) при едногодишни видове се допуска събиране на цялото растение заедно с корените;

6. цветове и съцветия се събират по следните начини:

а) венчелистчета (божур червен, лопен гъстоцветен и др.) се събират чрез откъсване от цвета;

б) едри цветове (ралица, ружа лечебна, слез горски и др.) се събират един по един или на групи, с къси цветни дръжки или без дръжки;

в) съцветия и цветни пъпки (бъз черен, глог червен, иглика, липа, трънка) се събират, като се откъсват или отрязват целите съцветия;

г) цветни кошнички от сложноцветни (глухарче обикновено, метличина полска, паричка, подбел и др.) се събират една по една, с къси дръжки;

7. плодове се събират по следния начин:

а) месести плодове, разположени поединично (боровинки черни и червени, киселица, къпина полска, малина, шипка, ягода горска и др.), се събират без дръжки и без остатъци от чашелистчетата, а тези, образуващи съплодия (бъз нисък, бъз черен, офика и др.), се събират, като се отрязват целите съплодия;

б) лъжливите плодове (галбули) от хвойна синя и червена се събират чрез оронване от клонките;

в) сухи плодове от сенникоцветни се събират, като се отрязват целите съплодия с част от стъблата;

8. семена (минзухар есенен и др.) се събират заедно с плодовете, които се изсушават за доузряване на семената.

Раздел VI на наредбата определя изисквания при организирано събиране на билки. Съгласно него събирането на билки е организирано, когато:

1. се осъществява под ръководството и контрола на лице, което определя изискванията за вида и качеството на билките, и

2. обхваща събирането на билките от находищата на лечебни растения и транспортирането им до пунктовете за изкупуване.

При организирането събиране организаторът на дейността по предходния член преди всяка кампания провежда инструктаж на лицата, събиращи билки, като ги запознава със:

1. особеностите на района, където ще събират билките;

2. външните морфологични белези на лечебните растения, от които ще се събират билки, и разликите от близки в морфологично отношение растения;

3. начините и техниките, които се прилагат при събиране на билките;

4. изискванията за опазване на находищата на лечебните растения;

5. изискванията и начините за почистване на събраните билки;

6. хигиенните изисквания към инструментите, използвани при събирането на билки;

7. изискванията при събиране на билки от отровни, силнодействащи и алергизиращи растения;

8. изискванията за лична хигиена и за използване на ръкавици и маски за лицето при събиране на билки от отровни, силнодействащи и алергизиращи растения.

(2) Когато събирането на билки е организирано от билкозагответел и се извършва от лица, поименно записани в разрешително, издадено на негово име, той провежда контрол на тези лица по отношение спазване на условията в разрешителното и изискванията на тази наредба.

Разрешителните или съгласувателните режими за ползване на ресурсите в парка, въведени със ЗЗТ, ЗБР, ЗЛР, ЗЛОД, ЗРАК и други нормативни документи (по отделни параграфи от съответния закон и с коментари на начина и процедурата за прилагането им)

ЗАКОН ЗА ЛЕЧЕБНИТЕ РАСТЕНИЯ (Обн. ДВ. бр.29 от 7 Април 2000г., изм. ДВ. бр.23 от 1 Март 2002г., изм. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.94 от 16 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.28 от 5 Април 2011г., изм. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г. изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г.)

ЗЛР урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки.

Чл. 15. на ЗЛР посочва, че за находища на лечебни растения, намиращи се в защитени територии, се прилагат режимите и нормите, установени със ЗЗТ, заповедите за обявяване и плановете за управление на защитените територии, а по отношение на опазването и ползването - разпоредбите на този закон.

Чл. 11 разпорежда, че събирането на генетичен материал от естествени находища на лечебни растения под специален режим с цел култивиране се разрешава със заповед на министъра на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице.

ЗЛР определя функциите на Директора на НП по отношение ползването, опазването и контрола на лечебните растения на територията на НП. Чл. 22, т.4 от закона посочва, че позволително за ползване на лечебните растения се издава от директора на дирекцията на националния парк, когато ползването е от териториите и акваториите на националните паркове, след заплащане на такса в съответната дирекция. Съгласно разпоредбата на чл. 47. Директорът на дирекцията на националния парк:

1. организира охраната на лечебните растения на територията на парка и контролира ползването и възпроизводството им;
2. издава позволителни за ползване на лечебни растения на територията на парка;
3. предоставя на министъра на околната среда и водите информация за нуждите на наблюдението и оценката на лечебните растения и на създаването и поддържането на специализираните карта и регистър за тях.

Контролните функции на директорите на дирекциите на НП са посочено в чл. 63, съгласно който те контролират:

1. изпълнението на плановете за управление, отнасящи се до лечебните растения;
2. ползването на лечебните растения на територията на националния парк.

Допълнителни задължение и правомощия относно контрола създава чл. 64г. ал.2, която посочва, че директорите на дирекции на национални паркове съобразно териториалната си компетентност или оправомощени от тях длъжностни лица:

1. прилагат принудителните административни мерки - спират с мотивирана заповед дейности по ползването на лечебни растения в техните естествени находища, извършвани в нарушение на този закон; и издават задължителни предписания за мерки за опазване, поддържане и възстановяване на естествените находища на лечебни растения, както и за предотвратяване и/или отстраняване на нарушения и вредните последици от тях с определяне на срокове и отговорници за изпълнението им;
2. ограничават или забраняват достъп до естествени находища на лечебни растения за определен период.

В раздел втори на глава четвърта на ЗЛР се определя реда на издаване на разрешителни за ползване на лечебни растения, който включва:

1. Лицата, които кандидатстват за позволително, подават до ДНП заявление, което съдържа: име, номер на документа за самоличност и постоянен адрес - за физическите лица; наименование, седалище, адрес на управление, код по БУЛСТАТ или ЕИК и данъчен номер на юридическото лице и данните на лицето, което го представлява - за билкозаготвител - юридическо лице, както и имената, номер на документа за самоличност и постоянен адрес на лицата, които ще се впишат в позволителното, когато ползването ще се издава на билкозаготвител - юридическо лице, в него поименно се записват физическите лица, с които той организира събирането, като броят на тези лица не може да бъде по-голям от 20 души; вида и количеството на ползването; района на събирането.

2. Директорът на ДНП издава разрешителното в еднодневен срок от постъпването на заявлението, освен когато за определянето на разрешеното количество се изискват допълнителни справки, но не по-късно от 5 дни от постъпването на заявлението. При издаване на разрешителните се спазва реда на постъпването на заявленията. Директорът на ДНП отказва издаването на разрешително при изчерпване на количествата лечебни растения, определени от Плана за управление, като се мотивира писмено.
3. Издаденото разрешително, както и отказът за неговото издаване, могат да се обжалват от заинтересуваните лица по реда на АПК.
4. Издадени разрешителни могат да се изменят от директора на ДНП, когато титулярят изрази желание да бъдат променени видът, количеството или районът на събиране. Измененото разрешително, както и отказът за неговото изменение, могат да се обжалват от заинтересуваните лица по реда на АПК
5. Директорът на ДНП може да отнема разрешителното за ползване, когато от дейността на титуляря на разрешителното за ползване или на записаните в него по лица е настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения.

ЗАКОН ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ (Обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г., изм. ДВ. бр.98 от 12 Ноември 1999г., изм. ДВ. бр.28 от 4 Април 2000г., изм. ДВ. бр.48 от 13 Юни 2000г., доп. ДВ. бр.78 от 26 Септември 2000г., изм. ДВ. бр.23 от 1 Март 2002г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., изм. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., изм. ДВ. бр.28 от 1 Април 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.24 от 20 Март 2007г., изм. ДВ. бр.62 от 31 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 Април 2008г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.38 от 18 Май 2012г., изм. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г.)

С 33Т се уреждат категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление.

Чл. 13 на 33Т определя, че строителството, поддържането и ползването на обекти в защитените територии се извършват в съответствие с режима на дейностите, установен по реда на този закон, със заповедта за обявяване и с плана за управление на защитените територии, устройствените и технически планове и проекти. Строителството на нови обекти, разширението, преустройството и промяната на предназначението на съществуващи обекти, за които не се изисква оценка на въздействието на околната среда, се извършват след съгласуване с министъра на околната среда и водите или с оправомощени от него длъжностни лица, независимо от разрешенията, които се изискват по други закони.

С чл. 14 се регламентира свободата на придвиждане в защитените територии. Съгласно него собствениците и ползвателите на гори и земи в защитени територии не могат да ограничават движението по пътищата и по маркираните пътеки, минаващи през имотите им, доколкото в специален закон не е предвидено друго. Те не могат да оградят имотите си в защитените територии, с изключение на сградите и прилежащите към тях дворни места, както и на младите горски насаждения. С този член се допуска ограждане за обектите, предоставени за отбраната и въоръжените сили и се забранява ограждане в резерватите и националните паркове за изграждане на бази за развъждане на дивеча.

С чл. 50 с е определят функциите на Дирекциите на националните паркове. В изпълнение на своите правомощия директорите им:

1. осъществяват или организират управлението на защитените територии;
2. организират разработването на планове за управление;

3. прилагат плановете за управление в защитени територии - изключителна държавна собственост, и осъществяват охраната в тях;
4. възлагат изпълнението на поддържащи, направляващи, регулиращи или възстановителни дейности, туристически дейности в защитените територии - изключителна държавна собственост;
5. издават годишни разрешителни за паша и разрешителни за ползване на дървесина от местното население в рамките на поддържащите и възстановителните дейности в горите, в националните паркове и поддържащите резервати, в съответствие с плановете и проектите по глава четвърта;
6. издават разрешителни за събиране с търговски цели на гъби и диворастящи плодове, с изключение на такива от лечебните растения в националните паркове в съответствие с плановете и проектите по глава четвърта;
7. контролират дейностите на собствениците или ползвателите на гори, земи и водни площи;
8. координират и контролират прилагането на плановете за управление в областта на научноизследователската работа, поддържащите и възстановителните мерки за застрашени видове и местообитания, просветните и образователните екологични програми и други природозащитни дейности, осъществявани от други държавни органи, общини, неправителствени организации и лица;
9. организират мониторинг върху качествата на околната среда;
10. организират функционирането на посетителски центрове;
11. санкционират нарушители в предвидените случаи.

ЗАКОН ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ (Обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., изм. ДВ. бр.88 от 4 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.29 от 7 Април 2006г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.52 от 29 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.64 от 7 Август 2007г., изм. ДВ. бр.94 от 16 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.43 от 29 Април 2008г., изм. ДВ. бр.19 от 13 Март 2009г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г., изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.62 от 10 Август 2010г., изм. ДВ. бр.89 от 12 Ноември 2010г., изм. ДВ. бр.19 от 8 Март 2011г., изм. ДВ. бр.33 от 26 Април 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.32 от 24 Април 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.59 от 3 Август 2012г., изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 15 Март 2013г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014г., изм. ДВ. бр.61 от 11 Август 2015г..)

Този закон урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Република България. Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

В чл. 117 на закона се определят функциите и задачите на директорите на директорите на дирекции на националните паркове. Съгласно него, те:

1. контролират спазването на изискванията за опазване на биологичното разнообразие при осъществяването на дейностите на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
2. координират и контролират прилагането на плановете за управление и плановете и проектите, предвидени в този закон, включително интегрирането им в общинските плановете и програми;
3. контролират опазването на растителните и животинските видове, предмет на този закон;
4. поддържат регионалните регистри, предвидени в този закон;
5. санкционират нарушители в предвидените в този закон случаи.

НАРЕДБА № 1 ОТ 11 АПРИЛ 2011 Г. ЗА МОНИТОРИНГ НА ВОДИТЕ (Обн. ДВ. бр.34 от 29 Април 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.22 от 5 Март 2013г., изм. ДВ. бр.44 от 17 Май 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 22 Юли 2014г.)

С тази наредба се уреждат редът и начинът за планиране на мониторинга и за създаване на мрежите за мониторинг на водите във всеки район за басейново управление на територията на страната, както и за изпълнение на дейностите по тяхната експлоатация, поддръжка, комуникационно осигуряване и лабораторно-информационно обслужване.

В наредбата се определят изискванията към мониторинга на водите и на зоните на защита на водите в съответствие с разпоредбите на глава десета, раздел VIII от Закона за водите (ЗВ). В наредбата се определят изискванията към количествения мониторинг на водите, провеждан на територията на страната, в съответствие с изискванията на чл. 171, ал. 6 ЗВ. Тази наредба определя техническите спецификации за химичен анализ и мониторинг на състоянието на водите и установява минимални критерии за методите за анализ, които се прилагат от акредитираните лаборатории при осъществяване на мониторинг на състоянието на водите, седимента и живата част на екосистемата, както и правила за доказване на качеството на аналитичните резултати.

С чл. 94 се определя, че дирекциите на националните паркове събират данните за информационната система за управление на водите касаещи компонентите и факторите на околната среда, оказващи влияние върху състоянието на водите в границите на парковете.

В нейният член 108 е посочено, че директорите на дирекциите на националните паркове в границите на територията на националния парк организират и ръководят:

1. извършването на наблюдение и контрол върху компонентите и факторите на околната среда, оказващи влияние върху състоянието на водите;
2. ежегодното предоставяне на данните и информацията от провеждания мониторинг на водите на басейновата дирекция, в чийто район се намира съответната дирекция.

НАРЕДБА № 2 ОТ 18 ДЕКЕМВРИ 2006 Г. ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА СЪЗДАВАНЕТО И ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ НА СЪСТОЯНИЕТО НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ (Обн. ДВ. бр.3 от 12 Януари 2007г.)

С тази наредба се уреждат условията и редът за създаване, функциониране и развитие на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР), както и достъпът и обменът на данни от нея.

В чл. 14 се посочва, че Директорите на дирекциите на националните паркове (ДНП):

1. провеждат наблюдения на обекти, подлежащи на мониторинг в рамките на НСМСБР, на територията на съответната РИОСВ или ДНП;
2. оказват съдействие на останалите участници, посочени в чл. 11, при изпълнение на извършваните от тях дейности в рамките на НСМСБР, на територията на съответната РИОСВ или ДНП;
3. извършват електронна обработка на събраните първични данни от мониторинга на територията на съответната РИОСВ или ДНП и ги изпращат на ИАОС за въвеждане в националната база данни;
4. осъществяват контрол върху качеството на първичните данни.